

INFORMÁCIA O PRIEBEHU A VÝSLEDKOCH ZASADNUTIA EURÓPSKEJ RADY A EUROSAMITU V DŇOCH 26. A 27. OKTÓBRA 2023 V BRUSELI

V dňoch 26. a 27. októbra 2023 sa v Bruseli uskutočnilo zasadnutie Európskej rady a Eurosamitu. Slovenskú republiku zastupoval **predseda vlády SR Robert Fico**.

1. ZHRNUTIE

Hlavnými témami rokovania Európskej rady boli **Ukrajina, situácia na Blízkom východe, revízia Viacročného finančného rámca 2021-2027, migrácia a vonkajšie vzťahy**.

Po tradičnom vystúpení **predsedníčky Európskeho parlamentu Roberty Metsoly**, ktorá komentovala témy diskutované na samite z pohľadu Európskeho parlamentu, sa lídri prostredníctvom videokonferencie spojili s **prezidentom Ukrajiny Volodymyrom Zelenským**, ktorý o.i. poďakoval za poskytovanú pomoc, vyzval na udržanie jednoty EÚ v podpore Ukrajiny a apeloval na prijatie ďalších reštriktívnych opatrení voči Rusku. Uistil lídrov, že Ukrajina prijíma reformy potrebné na jej integráciu do EÚ.

Lídri absolvovali rozsiahlu diskusiu o **situácii na Blízkom východe** po útokoch Hamasu na Izrael. Schválené závery odsudzujú teroristické útoky Hamasu, potvrdzujú právo Izraela na sebaobranu v súlade s medzinárodným právom a medzinárodným humanitárnym právom, vyzývajú Hamas na okamžité a bezpodmienečné prepustenie všetkých rukojemníkov, zdôrazňujú ochranu všetkých civilistov. V neposlednom rade Európska rada vyzýva na pokračovanie poskytovania rýchlej, bezpečnej a neprerušovanej humanitárnej pomoci prostredníctvom rôznych nástrojov vrátane humanitárnych koridorov a „pauz“, teda prímerí na humanitárne účely.

Európska rada diskutovala o príprave **revízie Viacročného rámca 2021-2027**. Rezonovala všeobecná podpora prijatiu finančného nástroja na financovanie dlhodobých potrieb Ukrajiny, pretrvávali však rozdiely v pohľade na zdroje financovania (nové zdroje verzus presuny existujúcich).

Prebehla diskusia lídrov k **Ukrajine** a boli prijaté závery, v ktorých Európska rada potvrdila podporu Ukrajine v celej škále oblastí tak dlho ako to bude nevyhnutné, pričom pri poskytovaní vojenskej pomoci sa bude plne rešpektovať bezpečnostná a obranná politika určitých členských štátov. Lídri sa zhodli na nevyhnutnosti jednoty EÚ v podpore Ukrajiny a na potrebe vyslania politického signálu v podobe otvorenia prístupových rokovaní s Ukrajinou a Moldavskom koncom roka.

Debata Európskej rady o **migrácii** bola krátka a konsenzuálna, rovnako diskusia k otázke posilnenia **konkurencieschopnosti ekonomiky EÚ** prebehla len formou schválenia pripravených záverov.

V rámci **vonkajších vzťahov** sa lídri sústredili najmä na napäté vzťahy medzi Srbskom a Kosovom a Arménskom a Azerbajdžanom. Prijaté boli závery k príprave klimateckej konferencie COP 28 v Dubaji a k situácii v Saheli. Lídri tiež odsúdili nedávne teroristické útoky v Belgicku a Francúzsku.

2. PRIEBEH ROKOVANÍ

Prvý deň rokovaní

Prvý deň Európskej rady lídri pokryli témy konfliktu na Blízkom východe a revízie Viacročného finančného rámca 2021-2027.

Predseda Európskeho parlamentu Roberta Metsola vo svojom tradičnom príhovore označila útok Hamasu na Izrael za teroristický čin teroristickej organizácie, ktorá nereprezentuje legitímne práva palestínskeho ľudu. Vyzvala na vynaloženie maximálneho

úsilia na zmiernenie humanitárnej krízy v Gaze a z dlhodobého hľadiska na pokračovanie v presadzovaní udržateľného a trvalého mieru v podobe spravodlivého dvojštátneho riešenia. Zdôraznila potrebu zaoberať sa aj ďalšími naliehavými problémami: pokračujúcou agresiou Ruska na Ukrajine, Náhorným Karabachom, napätím na Balkáne, Bieloruskom, úlohou EÚ voči Číne, Indii a transatlantický vzťahom. Voči Ukrajine EÚ nesmie poľaviť v poskytovaní všestrannej pomoci, pričom za nevyhnutné označila dosiahnutie dohody na novom finančnom nástroji pre Ukrajinu. Z ďalších tém vyzdvihla prípravu Únie na rozšírenie, pričom vyjadrila nádej na otvorenie prístupových rokovaní s Ukrajinou a Moldavskom do konca roka. Rovnako zdôraznila potrebu dosiahnuť dohodu na revízii rozpočtu EÚ, aby priority (bezpečnosť, migrácia, Ukrajina) boli primerane financované. Vyzvala na dosiahnutie pokroku na Pakte o migrácii a azyle a jeho prijatie do konca tohto legislatívneho mandátu.

Prostredníctvom VTC sa pripojil **prezident Ukrajiny Volodymyr Zelenský**, ktorý poďakoval za podporu, za dodávky zbraní a spoluprácu pri budovaní obranného priemyslu. Vyzval na jednotu EÚ, na prijatie ďalších sankcií voči Ruskej federácii a spomenul problém s ich obchádzaním. Ocenil krajiny, ktoré pracujú na umožnení využitia zmrazených ruských aktív. Informoval o prijímaní dôležitej legislatívy na základe odporúčaní Európskej komisie v rámci prípravy na členstvo Ukrajiny (Ukrajina prijíma potrebné reformy a nežiada žiadne výnimky) a požiadal, aby lídri prijali rozhodnutie o začatí prístupových rokovaní. Zdôraznil, že rozširovanie EU má aj bezpečnostný rozmer.

V diskusii o **situácii na Blízkom východe** sa lídri zhodli na odsúdení útokov Hamasu na Izrael, prepustení rukojemníkov a potrebe intenzívnej humanitárnej pomoci. Rezonovala obava ohľadom eskalácie konfliktu na ďalšie krajiny v regióne ako aj z rastúceho antisemitizmu v členských štátoch EÚ. Zdôraznená bola potreba boja s dezinformáciami nástrojmi, ktoré má EÚ k dispozícii. Prijaté závery potvrdzujú právo Izraela na sebaobranu v medziach medzinárodného práva a vyzývajú na pokračovanie poskytovania rýchlej, bezpečnej a neprerušovanej humanitárnej pomoci.

Lídri rokovali o **revízii Viacročného finančného rámca 2021-2023**. Cieľom diskusie bolo posunúť sa smerom k dosiahnutiu kompromisnej dohody do konca tohto roku. Rozpočet EÚ je v súčasnosti pod tlakom a v dôsledku nepredvídaných okolností (inflačná a energetická kríza, vojna na Ukrajine a jej dopady), ktoré nastali od jeho schválenia koncom roka 2020, čelí nedostatku prostriedkov v mnohých oblastiach. Navrhovaná revízia rozpočtu má štyri piliere: 1) finančný nástroj pre Ukrajinu vo výške 50 mld. EUR (kombinácia grantov a úverov, čerpanie podmienené uskutočnením reforiem);

2) prostriedky na migráciu a núdzové situácie (prírodné katastrofy) vo výške 15 mld. EUR

3) Platforma strategických technológií pre Európu (STEP) vo výške 10 mld. EUR a

4) prostriedky na technické úpravy vo výške cca 23 mld. EUR (vrátane platieb úrokov za nástroj NextGenerationEU).

Diskusia ukázala pretrvávajúce rozdiely v postojoch jednotlivých členských štátov. Na schválenie finančnej pomoci Ukrajine sa zhoduje väčšina členských krajín, v ďalších prioritách ako migrácia, podpora strategických technológií (STEP), alebo riešenie živelných pohrôm sú názory rozdelené. Dôvodom nezhôd je hlavne spôsob financovania nových priorít, keď tzv. „čistí prispievatelia“ do rozpočtu EÚ žiadajú škrty v rozpočte alebo re-prioritizáciu existujúcich zdrojov. Kohézne krajiny zásadne odmietajú škrty v kohéznej politike a poľnohospodárstve. Z diskusie nevyplynul jednoznačný záver, predseda Európskej rady mimoriadny samit v novembri nepotvrdil ani nevyvrátil. Lídri zdôraznili, že ďalšia diskusia k tejto téme musí byť dobre pripravená.

Predseda vlády SR Robert Fico vyjadril pripravenosť presadzovať na domácej pôde nové zdroje do rozpočtu EÚ na migráciu či nástroj STEP. V prípade prostriedkov na financovanie

dlhodobých potrieb Ukrajiny zdôraznil potrebu záruk, že budú zdroje správne použité. Za červenú čiaru pre SR označil škrtý v kohéznej politike a spoločnej poľnohospodárskej politike.

Druhý deň rokovaní

Druhý deň Európskej rady lídri pokračovali diskusiou k Ukrajine, migrácii a vonkajším vzťahom. Uskutočnilo sa tiež zasadnutie Eurosamitu v inkluzívnom formáte.

Jednoznačným záverom debaty lídrov o **Ukrajine** je pokračovanie v jej podpore tak dlho ako to bude potrebné. Celkovo v diskusii lídrov rezonovali tri kľúčové posolstvá: 1. napriek konfliktu na Blízkom východe je potrebné udržať jednotu Únie v podpore Ukrajiny; 2. jednota je najsilnejšou zbraňou EÚ, a to aj vo vzťahu k ostatným partnerom; 3. s Ukrajinou a Moldavskom je potrebné otvoriť v decembri prístupové rokovania do EÚ. Otvorenie prístupových rokovaní neznamená, že tieto krajiny sa stanú ihneď členmi EÚ.

Predseda vlády SR Robert Fico v diskusii lídrov jasne zdôraznil, že aj keď máme na niektoré veci rozdielny názor, SR bude aj naďalej podporovať Ukrajinu predovšetkým v humanitárnej a civilnej oblasti. Potvrdil, že SR nebude bilaterálne poskytovať ďalšiu vojenskú pomoc. Zdôraznil, že diskusia o mierovej formule by mala prebehnúť čo najskôr. Pokiaľ ide o prijímanie sankcií, vyzval na vypracovanie analýzy dopadov sankcií na členské štáty. Reštrikčné opatrenia nesmú poškodzovať členské štáty viac, ako poškodzujú Ruskú federáciu.

Z ostatných tém lídri diskutovali najmä o **konflikte medzi Arménskom a Azerbajdžanom**. Plánované rokovanie medzi prezidentom Azerbajdžanu a predsedom vlády Arménska, ktoré sa malo konať koncom októbra v Bruseli, bolo zrušené. Za znepokojujúce lídri označili vyhlásenia prezidenta Azerbajdžanu spochybňujúce teritoriálnu integritu Arménska.

Lídri bez diskusie schválili závery k **ekonomike**, k príprave klimateckej **konferencie COP28**, k situácii v **Kosove** a v **Saheli**. Zároveň odsúdili nedávne teroristické útoky v Bruseli a vo Francúzsku.

Uskutočnilo sa zasadnutie **Eurosamitu** v inkluzívnom formáte za účasti guvernerky Európskej centrálnej banky Ch. Lagarde a predsedu Euroskupiny P. Donohoe. Na rokovaní bola zdôraznená pretrvávajúca odolnosť hospodárstva EÚ, pretrvávajú však obavy z vysokej inflácie. Vyzdvihnutá bola dôležitosť koordinácie národných fiškálnych politik. Lídri zobrali na vedomie aktuálny stav rokovaní o prehlbovaní únie kapitálových (a finančných) trhov, bankovej únie a o digitálnom eure. K únii kapitálových trhov sa lídri opäť vrátia budúci rok v marci a k digitálnemu euro priebežne, podľa pokroku.

3. HLAVNÉ ODKAZY ZÁVEROV

Hlavným výsledkom zasadnutia Európskej rady sú prijaté závery Európskej rady, ktorých plné znenie tvorí prílohu tohto materiálu. Ich najdôležitejšie odkazy možno zhrnúť nasledovne:

Ukrajina

- Európska rada opätovne **odsúdila útočnú vojnu Ruska proti Ukrajine** a potvrdila podporu nezávislosti, zvrchovanosti a územnej celistvosti Ukrajiny v rámci jej medzinárodne uznaných hraníc. Potvrdila odhodlanie Ukrajine a jej obyvateľom naďalej poskytovať finančnú, hospodársku, humanitárnu, vojenskú a diplomatickú podporu, a to tak dlho, ako to bude potrebné, pričom pri poskytovaní vojenskej podpory sa bude plne rešpektovať bezpečnostná a obranná politika určitých členských štátov.
- Európska rada potvrdila **pripravenosť EÚ poskytovať Ukrajine** udržateľnú vojenskú podporu prostredníctvom Európskeho mierového nástroja a vojenskej pomocnej misie EÚ, ako aj dvojstrannej pomoci členských štátov. Taktiež podčiarkla význam úsilia členských štátov, ako aj potrebu urýchliť poskytovanie vojenskej podpory Ukrajine s cieľom pomôcť uspokojiť jej naliehavé vojenské a obranné potreby.

- Európska únia a členské štáty vyjadrili pripravenosť **prispiet' spolu s partnermi k budúcim bezpečnostným záväzkom voči Ukrajine**, ktoré Ukrajine pomôžu brániť sa, odolávať snahám o destabilizáciu a odrádzať od aktov agresie v budúcnosti. Európska rada vyzvala vysokého predstaviteľa, aby viedol s Ukrajinou konzultácie o budúcich bezpečnostných záväzkoch EÚ a aby o výsledku informoval na decembrovom zasadnutí Európskej rady.
- **Pri poskytovaní vojenskej podpory a bezpečnostných záväzkov sa bude plne rešpektovať bezpečnostná a obranná politika určitých členských štátov.**
- Európska únia a jej členské štáty potvrdili záujem **zintenzívniť poskytovanie humanitárnej pomoci** a pomoci v oblasti civilnej ochrany Ukrajine, vrátane vybavenia s cieľom jej pomôcť zvládnuť ďalšiu zimu vo vojnovom stave.
- Európska únia a jej členské štáty potvrdili záujem pokračovať v intenzívnom diplomatickom úsilí s cieľom zabezpečiť čo najširšiu medzinárodnú **podporu pre ciele mierového plánu Ukrajiny** v kontexte svetového mierového samitu.
- Európska rada potvrdila, že Rusko nesie zodpovednosť za obrovské škody spôsobené svojou vojnou proti Ukrajine. Zhodnotila stav **práce v oblasti využitia príjmov z imobilizovaných aktív Ruska** a vyzvala vysokého predstaviteľa a Komisiu na pokrok v súlade s právom EÚ a medzinárodným právom a v koordinácii s partnermi.
- Európska únia potvrdila svoje odhodlanie v koordinácii s medzinárodnými partnermi **podporovať oživenie, obnovu a rekonštrukciu Ukrajiny** vrátane odminovania. Európska rada privítala výsledky Medzinárodnej darcovskej konferencie o humanitárnom odminovaní na Ukrajine, ktorá sa konala 11. a 12. októbra 2023 v Záhrebe.
- Európska rada vyzvala na pokračovanie úsilia o **zriadenie tribunálu na stíhanie trestného činu agresie voči Ukrajine**, ktorý by mal čo najširšiu medziregionálnu podporu a legitimitu, ako aj v úsilí o zriadenie budúceho mechanizmu odškodňovania. Vyjadrila podporu práci Medzinárodného trestného súdu a odsúdila pokusy Ruska o oslabenie jeho medzinárodného mandátu a fungovania.
- Európska rada odsúdila **nezákonnú deportáciu a presun ukrajinských detí** a iných civilných osôb do Ruska a Bieloruska. Vyzvala Ruskú federáciu a Bielorusko na zabezpečenie ich bezpečného návratu.
- Európska rada diskutovala o krokoch **na zvyšovanie tlaku na Rusko prostredníctvom sankcií**, ich úplného a účinného vykonávania a predchádzania ich obchádzaniu. Odsúdila pokračujúcu vojenskú podporu útočnej vojny Ruska zo strany Iránu a Bieloruska. Európska únia potvrdila zintenzívnenie spolupráce s partnermi v boji proti falošným ruským naratívom a dezinformáciám o vojne.
- Európska únia vyjadrila sklamanie nad stiahnutím ratifikácie **Zmluvy o všeobecnom zákaze jadrových skúšok (CTBT)** zo strany Ruskej federácie.
- Európska rada podporila všetko úsilie o uľahčenie vývozu ukrajinských obilnín a iných poľnohospodárskych výrobkov. Vyzvala na ďalšie **zvýšenie kapacity koridorov solidarity EÚ** s cieľom uľahčiť tranzit a vývoz a vyzývala Komisiu, aby navrhla nové opatrenia.
- Európska rada privítala **predĺženie dočasnej ochrany vysídlených osôb z Ukrajiny** do marca 2025. Európska únia potvrdila odhodlanie podporovať vysídlené osoby na Ukrajine aj v Európskej únii, a to aj prostredníctvom primeranej a flexibilnej finančnej pomoci členským štátom, ktoré znášajú najväčšie bremeno spojené s nákladmi na lekársku starostlivosť, vzdelávanie a živobytie utečencov.

- Európska únia potvrdila pokračovanie spolupráce s Ukrajinou, Moldavskou republikou a Gruzínskom a podpory ich reformného úsilia na európskej ceste.

Blízky východ

- Európska rada **odsúdila Hamas za teroristické útoky v Izraeli**. Zdôraznila právo Izraela brániť sa v súlade s medzinárodným právom a medzinárodným humanitárnym právom a vyzvala Hamas na okamžité a bezpodmienečné prepustenie všetkých rukojemníkov. Zdôraznila dôležitosť zabezpečiť nepretržitú ochranu všetkých civilistov.
- Európska rada vyjadrila **znepokojenie nad humanitárnou situáciou** v Gaze a vyzvala na rýchly prístup humanitárnej pomoci. Európska únia potvrdila záujem spolupracovať s partnermi v regióne s cieľom chrániť civilné obyvateľstvo, poskytovať pomoc a uľahčovať prístup k nej, pričom bude zabezpečovať, aby takúto pomoc nezneužívali teroristické organizácie.
- Európska rada pripomenula **potrebu zabrániť regionálnej eskalácii** a v tejto súvislosti spolupracovať s partnermi vrátane Palestínskej samosprávy.
- Európska únia potvrdila pripravenosť prispieť **k oživeniu politického procesu**, ktorý vychádza z riešenia založeného na existencii dvoch štátov.
- Európska rada zdôraznila potrebu bojovať proti šíreniu dezinformácií a nezákonného obsahu a zdôraznila právnu zodpovednosť platforiem.

Viacročný finančný rámec na roky 2021-2027

- Európska rada **si vymenila názory** na navrhovanú revíziu viacročného finančného rámca na roky 2021 – 2027 a vyzvala Radu na dosiahnutie celkovej dohody do konca tohto roka.

Hospodárstvo

- Európska únia potvrdila potrebu posilniť svoju priemyselnú a technologickú základňu a zvýšiť svoju hospodársku odolnosť, bezpečnú konektivitu, prístup na globálne trhy a produktivitu s cieľom dosiahnuť strategickú autonómiu a zachovať pritom otvorené hospodárstvo.
- Európska rada posúdila dosiahnutý pokrok a zdôraznila potrebu urýchliť prácu v týchto oblastiach:
 - rozvoj konkurenčných výhod EÚ **v oblasti digitálnych a čistých technológií**, okrem iného zameraním sa na inováciu, výskum, vzdelávanie a zručnosti;
 - zabezpečenie dostatočných dodávok čistej a **cenovo dostupnej energie**;
 - zníženie kľúčových kritických závislostí a **diverzifikácia dodávateľských reťazcov** prostredníctvom strategických partnerstiev;
 - posilnenie prechodu na obehovejšie hospodárstvo a
 - zníženie regulačného zaťaženia.
- Európska rada vyzvala:
 - na urýchlené dosiahnutie dohody **o akte o kritických surovinách**, akte o emisne neutrálnom priemysle a reforme koncepcie trhu s elektrinou;
 - na rýchle nadväzné opatrenia v súvislosti s oznámením Komisie **o riešení nedostatku liekov** pri súčasnom zabezpečení lepšieho prístupu k liekom a inovatívneho a konkurencieschopného farmaceutického odvetvia;

- na začatie práce na spoločných posudzovaniach rizík vzhľadom na odporúčanie o kritických technologických oblastiach;
- na zlepšovanie **rámcových podmienok pre investície**, a to aj prostredníctvom spoločného, jasného a uceleného regulačného rámca a podnikateľského prostredia, ktoré sú priaznivejšie pre konkurencieschopnosť. Vyzvala tiež Komisiu na vypracovanie ďalších návrhov, v ktorých sa využijú príležitosti dátového hospodárstva a štandardizovaných obchodných údajov;
- Komisiu na pokračovanie práce na odstraňovaní rušivých vplyvov ciel a dotácií zo strany globálnych aktérov a na zmiernovaní účinkov problematických a diskriminačných prvkov zákona USA o znižovaní inflácie (IRA);

Migrácia a iné body

- Európska rada viedla strategickú diskusiu o migrácii a vzala na vedomie nedávny list predsedníčky Komisie.
- Európska rada **odsúdila nedávne teroristické útoky** vo Francúzsku a Belgicku. Európska únia potvrdila, že je jednotná a rozhodná v boji proti terorizmu, nenávisti a násilnému extrémizmu každého druhu. Európska rada vyzývala inštitúcie a členské štáty na mobilizáciu všetkých príslušných oblastí politiky na vnútroštátnej úrovni a na úrovni EÚ s cieľom zvýšiť vnútornú bezpečnosť.
- Európska rada **zhodnotila prípravy na konferenciu Organizácie Spojených národov o zmene klímy** v Dubaji v roku 2023 (COP 28) a vyzývala na posilnenie globálnych opatrení a ambícií. Vyzývala na čo najširšiu podporu globálnych záväzkov v oblasti obnoviteľných zdrojov energie a energetickej efektívnosti, ktoré má Európska únia predložiť na konferencii COP 28.
- Vzhľadom na **poškodenie kritickej infraštruktúry v Baltskom mori** spôsobené externou činnosťou Európska rada zdôraznila potrebu účinných opatrení na posilnenie odolnosti a zaistenie bezpečnosti kritickej infraštruktúry.
- Európska rada vyjadrila znepokojenie nad bezpečnostnou **situáciou na severe Kosova**. Odsúdila násilný útok na kosovskú políciu z 24. septembra 2023. Európska únia vyjadrila očakávanie, že páchatelia budú zadržaní a rýchlo postavení pred súd, že Srbsko bude plne spolupracovať a prijme v tejto súvislosti všetky potrebné kroky a že Kosovo a Srbsko budú pokračovať v úsilí o zmiernenie napätia a zabezpečia, aby sa na severe Kosova čo najskôr uskutočnili nové voľby za aktívnej účasti kosovských Srbov. Európska rada vyjadrila poľutovanie, že obe zmluvné strany nedostatočne vykonávajú dohodu o ceste k normalizácii vzťahov a jej vykonávaciu prílohu, ako aj iné dohody dosiahnuté v rámci dialógu.
- Európska rada zdôraznila podporu snahe o dosiahnutie udržateľného a trvácneho mieru **medzi Arménskom a Azerbajdžanom** a dôležitosť zabezpečenia práva a bezpečnosti karabašských Arménov vrátane tých, ktorí sa chcú vrátiť do svojich domovov. Podporila bruselský normalizačný proces a vyzývala obe strany, aby sa doň v dobrej viere zapojili a dokončili ho do konca tohto roka.
- Európska rada viedla strategickú **diskusiu o situácii v Saheli**. Vyjadrila znepokojenie nad pokračujúcim zhoršovaním bezpečnostnej a humanitarnej situácie. Zdôraznila, že stabilita Sahelu má zásadný význam pre bezpečnosť a prosperitu ľudí žijúcich v Saheli, ako aj pre EÚ.

Eurosamit

- Lídri konštatovali, že hlavným **problémom zostáva inflácia** a je nevyhnutné, aby sa pokračovalo v procese jej znižovania. Vyjadrili odhodlanie zvýšiť odolnosť a konkurencieschopnosť hospodárstiev.
- Vyzvali Euroskupinu, aby pozorne sledovala hospodársky vývoj. Zásadný význam má aj naďalej pokračujúca úzka koordinácia hospodárskych a vnútroštátnych fiškálnych politík, ktorej cieľom je pevne **nastoliť udržateľný a inkluzívnejší rast**.
- Lídri vzali na vedomie prebiehajúcu prácu zameranú na budúcnosť európskych kapitálových a finančných trhov. Dosiahnutý pokrok preskúmajú na zasadnutí v marci 2024.
- Lídri vyzvali, aby sa v súlade s vyhlásením Euroskupiny zo 16. júna 2022 ďalej vyvíjalo úsilie **o dobudovanie bankovej únie**.
- Lídri vzali na vedomie balík opatrení týkajúci sa jednotnej meny, ktorý predložila Komisia, a rozhodnutie Európskej centrálnej banky prejsť do ďalšej fázy prieskumnej práce **v oblasti digitálneho eura**.

4. ODPORÚČANIA A ĎALŠIE KROKY

V nadväznosti na výsledky zasadnutia Európskej rady a Eurosamitu sú sformulované nasledovné **odporúčania pre vnútroštátnu úroveň**:

Ukrajina

- Podporovať snahy čo najskôr skončiť vojenskú agresiu Ruska proti Ukrajine a **zabezpečiť čo najširšiu medzinárodnú podporu pre komplexný, spravodlivý a trvácny mier**.
- Pokračovať v podpore a pomoci Ukrajine **s dôrazom na humanitárnu oblasť**.
- **Podporovať obnovu a povojnovú rekonštrukciu Ukrajiny**, vrátane humanitárneho odminovania. Presadzovať, aby rekonštrukcia Ukrajiny bola prepojená s investíciami, implementáciou reforiem a expertnou pomocou aj s využitím finančných nástrojov EÚ s ohľadom na jej eurointegračné ambície.
- **Pomáhať pri obnove energetickej siete a ďalšej kritickej infraštruktúry Ukrajiny**, ktoré sú neustále cieľom systematických útokov zo strany Ruska.
- Podporovať koordináciu s partnermi za účelom dosiahnutia zásadného pokroku v otázke nasmerovania mimoriadnych príjmov súkromných subjektov pochádzajúcich **z imobilizovaných aktív Ruska** na podporu Ukrajiny a jej obnovy a rekonštrukcie v súlade s platnými zmluvnými záväzkami a s právom EÚ a medzinárodným právom.
- Pokračovať v úsilí o **zriadenie tribunálu na stíhanie trestného činu agresie voči Ukrajine**, ktorý by mal čo najširšiu medziregionálnu podporu a legitimitu, ako aj v úsilí o zriadenie budúceho mechanizmu odškodňovania.
- Zabezpečiť účinné vykonávanie reštriktívnych opatrení Európskej únie voči Rusku na národnej úrovni, podporovať zamedzovanie obchádzania sankcií EÚ a **pri zavádzaní nových sankcií zohľadňovať hospodárske záujmy SR**, tak aby sankcie zamerané voči Rusku nepoškodzovali a neboli v rozpore s národným záujmom SR.
- V spolupráci s Európskou komisiou a v koordinácii s ostatnými členskými štátmi EÚ susediacimi s Ukrajinou, **pokračovať v modernizácii príslušnej infraštruktúry a prepojení v slovensko-ukrajinskom pohraničí** s cieľom zvyšovania prepravných kapacít Koridorov solidarity.
- Pokračovať v poskytovaní **pomoci vysídleným osobám z Ukrajiny**, ktoré získali dočasnú ochranu v SR.

- Podporovať reformné úsilie **Ukrajiny a Moldavska čo najskôr začať prístupové rokovania o členstve v EÚ** po dôslednom splnení všetkých podmienok Európskej komisie. Podporovať reformné úsilie **Gruzínska smerujúce k získaniu statusu kandidátskej krajiny EÚ** v súlade s hodnotením Európskej komisie.

Blízky východ

- Pokračovať v odsudzovaní brutálnych teroristických útokov hnutia Hamas v Izraeli, vrátane využívania civilistov Hamasom ako ľudských štítov v pásme Gazy. Podporovať **právo Izraela brániť sa** v súlade s medzinárodným právom a medzinárodným humanitárnym právom.
- Zasadzovať sa **za bezpodmienečné a urýchlené prepustenie všetkých rukojemníkov.**
- Presadzovať **ochranu všetkých civilistov** v súlade s medzinárodným humanitárnym právom. Pokračovať v posudzovaní **aktuálneho stavu a nadväzujúcich opatrení** v súvislosti s rôznymi oblasťami činnosti, **vrátane spoločného úsilia o pomoc občanom EÚ.**
- Zasadzovať sa **za nepretržitý, rýchly, bezpečný a neobmedzený prístup humanitárnej pomoci** tým, ktorí ju v pásme Gaza potrebujú, prostredníctvom všetkých potrebných opatrení, vrátane humanitárnych koridorov a prímierí pre humanitárne potreby.
- Podporovať **úsilie potrebné na zabránenie regionálnej eskalácii** a v tomto smere i úsilie súvisiace **so spoluprácou s partnermi, vrátane Palestínskej samosprávy** a iných arabských krajín.
- Podporovať a presadzovať **úsilie o oživenie politického procesu na základe riešenia založeného na existencii dvoch štátov.**
- Zintenzívniť **boj proti šíreniu dezinformácií a nezákonného obsahu.**

Viacročný finančný rámec na roky 2021-2027

- V rámci rokovaní podporovať **dosiahnutie skorej a vyváženej kompromisnej dohody**, ktorá by poskytla finančné zdroje na riešenie nových výziev, ktorým EÚ čelí, a tiež zabezpečila **prostriedky potrebné na financovanie obnovy Ukrajiny.**
- V rámci rokovaní o revízii Viacročného finančného rámca EÚ 2021 – 2027 **podporovať zabezpečenie stabilného a predvídateľného financovania najnaliehavejších potrieb Ukrajiny** do roku 2027 formou kombinácie grantov, úverov a záruk a ich prepojenia s vykonávaním reforiem a investícií s podmienkou transparentného a náležitého využitia poskytnutých finančných prostriedkov.
- Z hľadiska záujmov SR naďalej presadzovať predovšetkým **zachovanie existujúcej alokácie pre kohéznu politiku a Spoločnú poľnohospodársku politiku.** Zároveň presadzovať zohľadnenie **tzv. sekundárnych dopadov vojny na Ukrajinu** na členské štáty EÚ susediace s Ukrajinou, vrátane Slovenska, s dôrazom na obnovu prihraničnej infraštruktúry, vrátane pre potreby vojenskej mobility.

Hospodárstvo

- Pri iniciatívach na posilnenie konkurencieschopnosti a odolnosti európskeho hospodárstva pokračovať v spolupráci so skupinou rovnako zmýšľajúcich členských štátov (like-minded) v **presadzovaní princípu technologickej neutrality**, najmä pokiaľ ide o **význam a využívanie jadrovej energie.**

Migrácia

- Na európskej úrovni sa dôsledne zasadzovať za **obnovenie riadneho fungovania Schengenu a zrušenie kontrol na vnútorných hraniciach**, ako aj za **posilnenie ochrany vonkajšej hranice EÚ**, čo je kľúčové pre stabilitu, integritu, ako aj bezpečnosť vnútri Schengenského priestoru voľného pohybu.
- Vo vzťahu k tretím krajinám **využívať všetky dostupné nástroje a páky**, a to aj negatívnu motiváciu najmä **v oblasti vízovej, obchodnej či rozvojovej**, s cieľom **zabezpečenia efektívnej vzájomnej spolupráce týchto krajín s EÚ**, osobitne pri návratovej politike.
- Presadzovať využívanie vplyvu EÚ ako celku pri **budovaní vzájomných partnerstiev v oblasti migrácie** s kľúčovými tretími krajinami pôvodu a tranzitu. Tieto partnerstvá zamerať najmä na oblasť prevencie nelegálnej migrácie, na **boj proti prevádzkačstvu** a na **zefektívňovanie návratov nelegálnych migrantov z územia EÚ do týchto krajín**.

Iné body

- Podporovať **dialóg medzi Belehradom a Prištinou** pod vedením EÚ, ktorý je **jediným mierovým prostriedkom riešenia aktuálne napätej situácie** v severnom Kosove. Z hľadiska pokroku v normalizácii vzťahov je dôležité, aby Belehrad a Priština realizovali záväzky vyplývajúce z Dohody o ceste k normalizácii vzťahov a jej Implementačnej prílohy, vrátane **zriadenia Združenia srbských samospráv v Kosove**.

Eurosamit

- Pokračovať v diskusiách za účelom čo najskoršieho dosiahnutia **dohody na pravidlách nového rámca hospodárskeho riadenia EÚ**, ktorý by mal zabezpečiť udržateľnosť verejných financií a znižovanie úrovni dlhov členských štátov, ako aj efektívne uplatňovanie pravidiel, transparentnosť a rovnaký prístup pre všetky členské štáty.
- Ďalej **rozvíjať kapitálové trhy** s cieľom **podporiť zelenú, digitálnu, inkluzívnu a odolnú hospodársku obnovu** lepším sprístupnením financovania európskym spoločnostiam, zabezpečiť, aby bola EÚ pre ľudí ešte **bezpečnejším miestom na dlhodobé sporenie a investovanie** a **integrovat' národné kapitálové trhy** do skutočného jednotného trhu.
- Pokračovať v pravidelnom skúmaní dosiahnutého pokroku pokiaľ ide o **balík o jednotnej mene**, ktorý predložila Komisia a fázu prieskumných prác Európskej centrálnej banky na **digitálnom eure**.
- Pokračovať v snahe o **dobudovanie bankovej únie**, ktorá vytvorí pevné základy pre **uplatňovanie harmonizovaných nástrojov** v prípade vzniku nerovnováh a kríz vo finančnom sektore.